

Internet som medel för marknadsutveckling i plantskoleproduktion

MATILDA AXELSON, BERIT HAGGREN, LENA EKLUND

Inom den svenska producerande plantskolebranschen råder idag uppfattningen att branschens företag är konkurrenskraftiga när det gäller kunskap och produkter. Företagarna bedömer också att marknaden har god potential. Förutsättningarna för tillväxt inom svensk plantskoleproduktion är således på många sätt goda. Men för att plantskolenäringen ska kunna växa måste företagen kunna hävda sig gentemot utländska plantskolor med export till Sverige. Svenska plantskoleföretag måste också ha tillgång till de resurser som krävs för en ökad produktion. Det är mot denna bakgrund som Tillväxt Trädgård-projektet Internet som medel för marknadsutveckling i plantskoleproduktion kom till stånd. Projektet var ettårigt och startade i december 2012. Det resulterade i webbplatsen Växtforum www.vaxtforum.se samt en Facebooksida med samma namn. Målsättningen med Växtforum är att skapa tillväxt inom svensk plantskoleproduktion genom att stärka dess ställning på marknaden och genom att öka efterfrågan på plantskoleväxter i Sverige. Syftet är även att tydliggöra att den producerande plantskolebranschen finns, hur den ser ut och vilka affärs- och utvecklingsmöjligheter den rymmer. Detta för att göra branschen till ett valbart alternativ för ungdomar som ska välja yrke och för vuxna som vill byta bana, samt för att ge svensk plantskolenäring ett enhetligt och professionellt ansikte utåt.

Svensk plantskolenäring

År 2011 var produktionsvärdet av det totala utbudet av plantskoleväxter i Sverige för första gången högre än 1 miljard kronor. Ungefär två tredjedelar av utbudet kommer från inhemsk produktion.

Inom svensk plantskolenäring ser företagarna möjligheter att öka sin mark-

nadsandel på hemmaplan. De ser också att marknaden kan växa totalt sett och svensk produktion med den. Branschen har även diskuterat satsningar på utökad export av E-plantor (E-planta 2014) och andra produkter som de svenska företagen är starka på.

Styrkor hos den svenska producerande plantskolebranschen som företagarna själva lyfter fram är 1) ett bra samarbete mellan landets plantskolor, 2) kostnads-läget för mark och vissa andra produktionsmedel är konkurrenskraftigt, 3) inom landet finns en stark och kontinuerlig produktutveckling med stöd av en iderik forskning.

Företagarna själva har identifierat branschens litenhet som en av de mest väsentliga svagheter. Alltför få företag innebär dålig infrastruktur och service till näringen. Att branschen är liten ses av branschföreträdare också som ett hinder när det gäller att locka fler personer till utbildningar som ger kompetens inom plantskoleproduktion. Branschens uppfattning är att ungdomar som står inför sitt första yrkesval och vuxna som vill byta yrkesinriktning sällan ens känner till att plantskolenäringen existerar. Än mindre känner de till vilka utbildningar, möjligheter och karriärvägar som finns inom branschen. Därmed kan dessa personer heller inte välja en inriktning med sikte på arbete inom eller för svensk plantskolenäring.

Bland GRO Plantskolors medlemmar är bristen på välutbildad arbetskraft ett hinder för tillväxt, enligt enkätundersökningar som organisationens utbildningsutskott genomförde år 2009 och 2011. Utan fler företagare inom branschen och



Bild 1: Växtforums logga

fler kvalificerade medarbetare i befintliga plantskolor är det inte möjligt att i någon större omfattning utöka den svenska plantskoleproduktionen.

Branschens behov av en gemensam röst utåt

GRO Plantskolor genomförde en förstudie till projektet Internet som medel för marknadsutveckling i plantskoleproduktion, vilket visade att förbättrad och utökad kommunikation med olika målgrupper var en av de mest angelägna åtgärderna för att skapa tillväxt inom svensk plantskoleproduktion. Fyra intressentgrupper identifierades som målgrupp för projektet:

Kunder, det vill säga professionella växtanvändare och verksamma inom detaljhandel med plantskoleväxter. Syftet med kommunikationen gentemot kund är att besvara och ge korrekt och relevant information om de växter plantskolorna producerar samt att föra en dialog om allt som har med plantskoleproduktion och växtanvändning att göra. Detta både för att knyta kunderna närmare de svenska plantskolorna och för att samla beslutsunderlag för en marknadsanpassad

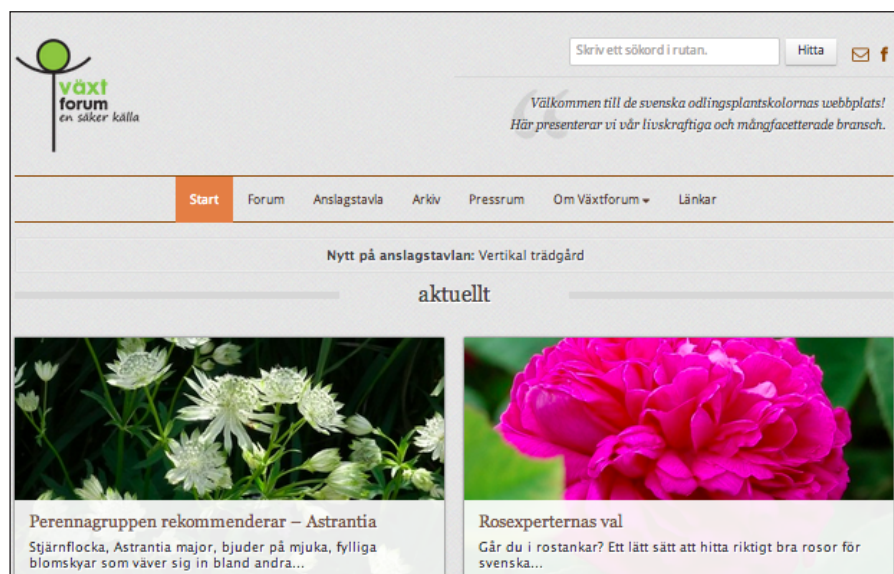


Bild 2: Skärmdump startsida www.vaxtforum.se

utveckling av sortiment, arbetssätt och servicegrad.

En intresserad **allmänhet**. Branschen behöver kunna ge korrekt och relevant information om de växter plantskolorna producerar samt om växternas krav på ståndorter och skötsel i samband med och efter plantering. Man behöver nå ut med fakta och ge plantskolenäringens syn i de fall tveksam eller felaktig information om de producerade växterna sprids i media.

Vuxna **yrkesbytare** eller **ungdomar** som ska välja yrkesinriktning behöver ges en bild av hur svensk plantskolenäring ser ut, av branschens bredd och av dess utvecklings- och karriärmöjligheter.

Producerande medlemmar i GRO Plantskolor har behov av en plattform för interna diskussioner mellan verksamma på svenska produktionsplantskolor som förs på en mötesplats på nätet.

Växtforum – en säker källa

För att på ett effektivt sätt kunna tillfredsställa behovet av kommunikation med olika målgrupper skapades webbplatsen Växtforum, www.vaxtforum.se alternativt www.vaxtforum.se, samt en Facebooksida med samma namn. Efter utvecklingsarbete släpptes den öppna delen av webbplatsen i början av april år 2013. Växtforums diskussionsforum för

branschfolk slog upp portarna i slutet av maj samma år.

Genom Växtforum vill landets produktionsplantskolor ha en möjlighet att tala med en gemensam röst och inte enbart som representanter för enskilda företag. Förhoppningen är att detta ger uttalandena större tyngd än när en enskild företagare uttalar sig. För att markera ambitionen att vara just den kunskapskälla besökaren alltid kan lita på fick namnet Växtforum tillägget *en säker källa*, se Bild 1.

På Växtforums hemsida finns kort information om produktionsplantskolorna inom GRO Plantskolor samt om syftet med webbplatsen. Där finns även en sida med länkar till olika branschorganisationers hemsidor – vilket också är ett sätt att spegla branschens bredd – ett pressrum med den pressinformation som gått ut, en anslagstavla där aktuella aktiviteter inom plantskoleproduktion och växtanvändning affischeras, samt ett artikelarkiv.

På startsidan visas bild, rubrik och del av ingress från de fyra senaste artiklarna, se Bild 2. Artiklarna är av olika slag och fyller flera funktioner. En funktion är att sprida korrekt och inspirerande information om de växter de svenska produktionsplantskolorna odlar samt om växtanvändning. En annan är att göra den svenska plantskolebranschen

mer känd och tydlig för en bredare allmänhet. Artiklarna är till exempel korta reportage och intervjuer som speglar svensk plantskolenäring samt tar upp aktuella händelser och företeelser i branschen. Andra ämnen för artiklar är aktuella forskningsrön inom plantskoleproduktion och växtanvändning.

Genom att lyfta fram personer inom olika verksamhetsfält, både i och i nära anknytning till plantskolenäringen, tydliggörs de möjligheter som står till buds för den som vill utbilda sig inom området.

På Växtforums Facebooksida tipsar projektledaren om nya artiklar på webbplatsen samt ger kort information om annat som är aktuellt inom plantskola och växtanvändning, se Bild 3. Den 29 januari 2014 hade Växtforums Facebooksida 256 gilla-markeringar och två månader senare (den 5 april 2014) hade antalet användare som gillat sidan ökat till 275 stycken. Detta indikerar att kännedomen om Växtforum har ökat även under år 2014.

Onlinebaserat diskussionsforum för branschfolk

Växtforum har ett diskussionsforum för branschfolk som endast är tillgängligt via inloggning. En målsättning är att det ska bli självklart för de aktuella målgrupperna att vända sig till detta forum för att få seriösa och relevanta svar på sina frågor. En annan målsättning är att det ska vara ett forum där kreativa diskussioner om hur man kan utveckla växtanvändning och plantskoleproduktion i Sverige föds och hålls levande. Syftet är att stärka svenska producerande plantskolors relationer med olika kundgrupper samt att ge underlag för en framgångsrik produkt- och företagsutveckling inom svensk plantskolenäring.

I april 2014 var 122 personer registrerade i Växtforums diskussionsforum för branschfolk. De grupper som kvalificerar sig för medlemskap i diskussionsforumet är personer som är verksamma inom plantskoleproduktion, handel med växter, professionell växtanvändning samt

personer som arbetar med utbildning inom trädgårdsområdet. Personer verk-samma på produktionsplantskolor och tjänstemän som arbetar för dessa plant-skolor får vid registreringen en särskild status av administratören. Denna status ger tillträde även till ett eget rum på fo-rumet där interna diskussioner kan föras utan insyn från andra forumanvändare. Hanteringen är ett sätt att hålla diskus-sionen på forumet strikt professionell. Projektets kapacitet räcker inte till för diskussioner med konsumenter.

Användarnytta och utvecklingspo-tential

I mars 2014 genomfördes en användar-undersökning bland Växtforums använ-dare (Axelson 2014). Av undersökning-ens 39 respondenter svarar 12 personer via en flervalsfråga att de brukar besöka www.vaxtforum.se ca 2-3 gånger i mån-aden. 22 av 39 respondenter svarar dock att de besöker Växtforums diskussionsfo-rum mer sällan än en gång i månaden.

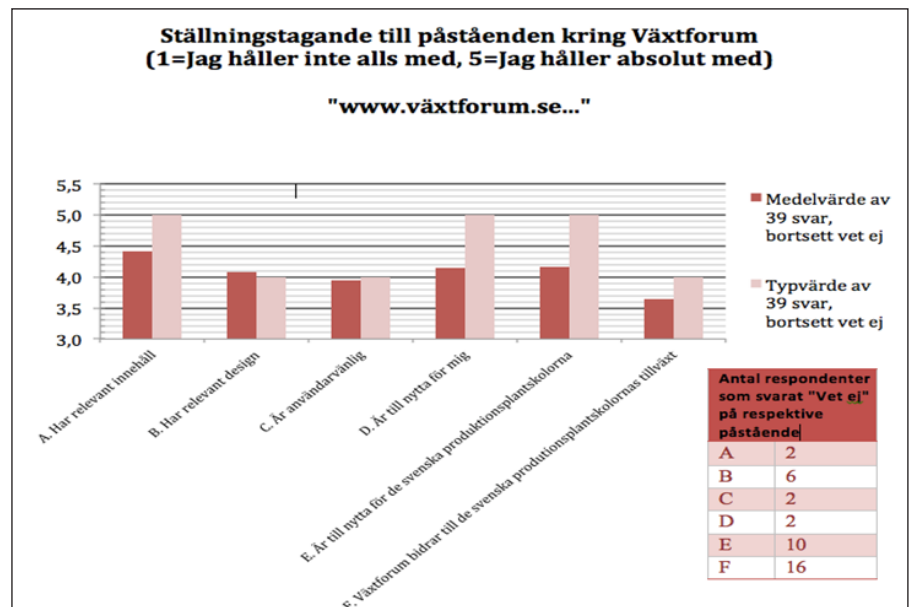
Användarundersökningen genomför-des för att utvärdera Växtforums använ-darnytta och utvecklingspotential. Dia-gram 1 visar respondenternas upplevda kvalitet och nytta av Växtforum, i hem-sidans nuvarande skick. Både medelvär-de och typvärde av alla svar är positiva för samtliga påståenden ("vet ej"-svaren uteslutas). Särskilt menar respondenter-na att www.vaxtforum.se har relevant innehåll, är till nytta för respondenten samt är till nytta för de svenska plant-skolorna.

Under utvärderingen framkom även att projektet skulle kunna nå ut till fler personer genom att exempelvis utveckla nyckelkomponenter i organisk sökning (dvs. sökning via sökmotor online där sidträffarna redovisas efter relevans, jfr. oorganisk sökning, där vissa sidor kan hamna högre upp på resultatlistan om de är sponsrade eller köpta som reklamplat-ser). Av de 5874 besöken på Växtforums hemsida under mätperioden har 2044 stycken (35 %) ankommit via organisk sökning genom Google. Samtidigt fanns inte Växtforum med bland de hund-



Bild 3: Skärmdump facebookside

Diagram 1. Respondenternas ställningstaganden till respektive påståenden om www.vaxtforum.se.



ra första träffarna vid en Google-sök-ning på något av sökorden "plantskola", "plantskolor", "växtskötsel", "växtvård" eller "växtskydd". Att utveckla Växtfo-rums förstasidestext med mer välvalda nyckelord borde rimligtvis öka träffsä-kerheten och göra det lättare för gemene man att hitta till hemsidan.

Växtforumprojektet skulle även kunna dra nytta av ett utvecklat länkbyggan-de. Av de 38 producentplantskolor som nämns på www.vaxtforum.se/medlem-mar är det endast 29 stycken som har en hemsida. Utav dessa 29 är det enbart ett fåtal – fyra stycken – som refererar till Växtforums hemsida. Ett utvecklat länk-byggnande med medlemmar och samar-betspartners skulle kunna leda till ökad

spridning av Växtforum.

Ökad användarintegration med allmänheten kan utvecklas via Facebook och Twitter, där exempelvis Facebook kan utnyttjas mer för spridning via an-vändare-till-användare. Varje ny artikel bör spridas även på Twitter och samtidigt skulle potentiella samarbeten med ex-empelvis trädgårdsbloggar kunna inledas.

Ett önskemål från intressenterna som framgår av användarundersökningen är att särskilt fokus för Växtforumprojektet bör ligga på att försöka få fler yrkesan-vändare att forumregistrera sig, samt att mer aktivt skriva inlägg i forumet. Exempelvis skulle man kunna utnyttja emaildatabaser från samarbetspartners eller ta vara på möjligheter till offline-

kommunikation, som att närvara vid branschevent där yrkesanvändare kan forumregistrera sig på plats. Växtforum utgör just en sådan plattform som branschen anses ha behov av, men när, enligt utvärderingen, inte sin fulla potential om projektet inte sprids till en större massa.

Växtforum som pilotprojekt för Internet som medel för Marknadsutveckling

Växtforum har sedan starten i december 2012 vuxit kontinuerligt i popularitet och kännedomen om www.vaxtforum.se växer fortfarande. Samtidigt finns en stark potential och utvecklingsmöjlighet för projektet, vilket i princip kan tillhandahållas till kostnad av personal och en domänprenumeration.

För plantskolebranschen innebär detta att man skulle kunna använda Växtforum som plattform även i framtiden, till en förhållandevis låg kostnad. Både hemsidans besöksstatistik och antal Gilla-markeringar på Facebook, som presenterats ovan, visar på att antalet användare har ökat även under år 2014. Denna användarökning sker samtidigt som en stor del av Växtforums potential inte utnyttjas fullt ut. Med relativt små insatser, som till exempel ett förbättrat länkbyggande via produktionsplantskolornas egna hemsida,

är det rimligt att anta att man bättre skulle kunna uppfylla syftet med Växtforum och låta projektet uppnå sin fulla potential. Detta kräver dock inte bara ovan nämnda resurser, utan också ett ökat samarbete med och från de svenska produktionsplantskolorna.

I användarundersökningen fick 39 respondenter ta ställning till påståendet att Växtforum bidrar till de svenska produktionsplantskolornas tillväxt. 39 respondenter är ett litet urval och denna fråga har ytterligare osäker signifikans eftersom 16 st (41 %) svarar "vet ej". Dock ger det en indikation att av de övriga 23 respondenterna är 16 respondenter (69 %) positiva till påståendet, 5 st (22 %) neutrala och bara 2 st (9 %) negativa till påståendet. Flera skriver dessutom i fritextfältet att de tror att Växtforum på sikt kommer att leda till ett ökat växtanvändande och förbättrad kommunikation mellan producenter och växtanvändare.

Noterbart är att majoriteten av respondenterna även svarar positivt på frågan om de tror det skulle vara till nytta för de svenska produktionsplantskolorna att www.vaxtforum.se hålls levande även i framtiden. Utvärderingen av Växtforum indikerade att det är användarnas uppfattning att det borde

ligga i plantskolornas intresse att utveckla och fortsätta Växtforumprojektet eller snarlika projekt i framtiden. Sammanfattningsvis är det författarnas uppfattning att Växtforumprojektet har visat att användningen av Internet som medel för marknadsutveckling kan bidra till branschens tillväxt genom att stärka dess ställning på marknaden.

Referenser

- Axelson, M. 2014. Utvärdering av Växtforum. Internet som medel för marknadsutveckling – ett projekt inom svensk plantskoleproduktion. Stencil. SLU. LTV-fakultetens institution för Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi. Alnarp
- E-plantia, 2014. www.eplantia.com
Hämtat 2014-05-27.

Faktaruta

- Faktabladet är utarbetat inom LTV-fakultetens institution för Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi
- Arbetet har finansierats av Tillväxt Trädgård
- Projektansvarig: Berit Haggren
- Medförfattare: Matilda Axelson och Lena Ekelund, Lena.Ekelund@slu.se
- På webbadressen <http://epsilon.slu.se> kan detta faktablad hämtas elektroniskt

Tillväxt Trädgård

Tillväxt Trädgård är ett samarbete mellan akademi och näringsliv med syfte att skapa tillväxt och hållbar utveckling i trädgårdsnäringen. Större parter är SLU, LRF, GRO och flera Hushållningssällskap. Andra parter är Cascada, Grön Kompetens, Lovang Lantbrukskonsult och Virgo Grön Konsult. Projektet finansieras även av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling genom Jordbruksverket och Länsstyrelsen i Skåne. www.tillvaxttradgard.se

